

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Васильковський О.Т.

старший викладач,

Національна академія Національної гвардії України

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ

Реальним предметом уваги науки державного управління став зв'язок функцій органів державної влади та місцевого самоврядування в області послуг з усіма іншими групами функцій органів виконавчої влади в області формування соціальної держави та їх реалізації на новій інформаційно-комунікаційній основі [1, с. 67]. На законодавчому рівні немає чіткого розмежування різних за своєю правовою природою державних повноважень. У правозастосовній практиці виникають проблеми при розробці адміністративних регламентів виконання державних функцій (надання державних послуг), формуванні реєстрів державних послуг.

Таким чином, представляється принциповим питання про сутність державних послуг: що це – державні функції, повноваження державних органів або щось нове, не відоме українському законодавству?

Термін функції «держави» застосовується для позначення основних, найбільш важливих напрямків діяльності держави, в яких проявляється її соціальне призначення. У функціях держави виникають її сутність, та реальна роль, яку держава відіграє, вирішуючи питання розвитку суспільства і задовольняючи її різноманітні інтереси [2, с. 41].

Функції держави зазнають впливу не тільки власне державних змін, а й змін умов існування самої держави, тобто змін зовнішнього середовища, в якому живе і діє держава. Для визначення цього впливу в теорії держави використовується поняття еволюції функцій держави, яке включає зміну функцій під впливом змістовних і формальних характеристик держави, а також розвитку зовнішнього середовища [3, с. 38]. На функції держави має певний вплив науково-технічний, інтелектуальний розвиток цивілізації, дія науково-технічних досягнень. Нові технології породжують нові проблеми і трансформують розуміння традиційних цінностей.

Об'єктом державних послуг є учасники економічних відносин – споживачі цих послуг, які є фізичними або юридичними особами. Крім того, об'єктом державних послуг виступають предмети учасників

економічних відносин – матеріально-речові цінності фізичних або юридичних осіб дотримуючись даної аналогії, можна говорити про те, що суб'єктом надання державних послуг є держава.

На наш погляд, зміст терміну «держава» в сучасному суспільстві розвинених країн найбільш повно може розкриватися через соціально-економічну теорію суспільного договору, що пояснює походження громадянського суспільства, держави і права як результатів угоди між людьми. По суті, дана теорія ґрунтується на тому, що члени суспільства відмовляються від частини свого суверенітету і передають його легітимному органу влади з метою підтримки суспільного ладу через панування права. Розвиваючи теорію суспільного договору, слід вважати, що сучасна держава за допомогою органів влади зобов'язується забезпечувати права людини, що виражаються не тільки в праві на життя, але і в праві на гідні рівень і якість життя, на певні свободи і т. д. іншими словами, держава бере на себе ряд зобов'язань, в тому числі і щодо забезпечення гідного рівня соціально-економічного розвитку суспільства.

У цьому випадку процес функціонування держави як форми суспільного договору і в рамках визначення економічної сутності державних послуг доцільно розглядати в контексті «тріади» Я. Тінбергена, де в основі процесу управління лежать цілі, інструменти і мультиплікатори [4, с. 85]. Тоді слід говорити про те, що цілі державного управління задаються детермінантами суспільного договору, які формально можуть бути виражені в забезпеченні певного рівня і якості життя населення, що в подальшому опосередковує цілі економічного розвитку та ін.

У свою чергу інструменти державного управління, а саме, їх реалізація буде представлена ні в чому іншому, як у формі державних послуг. Саме за допомогою послуг державні органи влади сприяють зміні якісного стану об'єктів-учасників економічних відносин або предметів, що впливають на відтворювальні процеси в рамках досягнення поставлених цілей. Відбір конкретних інструментів лімітується доступними системі державних органів влади ресурсами (як правило, кошти бюджету та позабюджетних фондів). Мультиплікатори пов'язують ефективність набору інструментів (сукупність державних послуг) і цілей в рамках оцінки наявних ресурсів.

Зміст державних послуг розкривається через набір інструментів – частини представленої тріади елементів здійснення державних функцій в економіці. При цьому, як правило, економічні функції держави прийнято пов'язувати з економічними функціями виконавчих органів влади. Однак, не варто забувати, що виконавчі органи влади мають тісний зв'язок із законодавчими і судовими, що також може сприйматися в якості непрямой ролі даних гілок влади в процесі регулювання економіки. Виходячи з

цього під питання ставиться вираз державної послуги в якості економічного продукту, так як, по суті, діяльність виконавчих органів влади має тільки непряме відношення до виробництва будь-яких видів економічних продуктів, опосередковане регулюванням і створенням умов для ведення економічної діяльності. Отже, результатом надання державної послуги є не сам економічний продукт, а лише умови для його створення.

Таким чином економічний зміст терміну «державні послуги» в умовах розвитку сучасного суспільства може інтерпретуватися як: діяльність органів державної влади (пряма – органів виконавчої влади і непряма – законодавчої та судової), що виражається у створенні передумов для виробництва економічних продуктів, і заснована на зміні (постійне або тимчасове, оборотному або необоротному, фізичному або ментальному) якісного стану об'єктів – учасників економічних відносин або їх предметів.

Список використаних джерел:

1. Карпенко О.В. Управлінські послуги в Україні: механізми надання органами влади : монографія. Київ : АМУ, 2014. 408 с.
2. Розвиток партнерства між місцевою владою та недержавним сектором у сфері надання громадських послуг : монографія / О.В. Берданова, В.М. Вакулєнко, М.Д. Василенко та ін.; за заг. ред. Ю.П. Лебединського. Ужгород : Патент, 2003. 192 с.
3. Сороко В. М. Діяльність публічної адміністрації з надання послуг українському суспільству : монографія / В. М. Сороко, А. В. Вишневський, О. Г. Рогожин та ін.; за наук. ред. Ю. А. Привалова. Київ : Вид-во НАДУ, 2007. 180 с.
4. Тинберген Я. О методе статистического исследования делового цикла. Ответ Дж. М. Кейнсу. *Вопросы экономики*. 2007. № 4. С. 81–89.